

EN JAUME DE CAL GUILLOT DE FREIXANET

Músic-cantaire del Ripollès

Amadeu Rosell



Quan vull recordar la imatge del músic que anava per les cases de pagès a fer ball i a engrescar les matances de porc, em ve sempre a la memòria la imatge d'en Jaume de cal Guillot.

En Jaume Costa i Basseganya va néixer el 15 d'abril de 1922 al Serrat de Llanars (Ripollès) i va viure a Llanars fins a 21 anys, quan va anar a fer el servei militar. Vivia a pagès i, juntament amb els seus quatre germans ajudava en totes les tasques que comportava la feina de la pagesia: cuidar bestiar, ajudar el pare al camp, la mare a casa, etc.

De petit anava a l'escola a Llanars i en té un bon record, sobretot de les cançons que li ensenyava el seu mestre. En recorda moltes i encara les canta, ja que una de les virtuts d'en Jaume és que sempre li ha

agradat cantar i, com que té una bona memòria, quan té oportunitat o bé li ho demanes, no té cap problema per cantar-les. Les aprenia del seu pare, de veïns i a les matances de porc.

D'aquesta època en recorda una, la del «Pomeró». La canta i com que afina bé i encara té bona veu, t'atures a escoltar-lo; a més, sempre hi afegeix alguna anècdota que fa més interessant aquella cançó.

A la vora del camí,
del camí d'anar a l'escola,
se n'hi aixeca un pomeró
que n'està tot ple de pomes....

També recorda la música que es feia al ball de Llanars, que aleshores tocaven amb un piano de manubri. Tenia 11 cançons que s'anaven repetint dies i dies, fins que algú

baixava a Barcelona i canviava el corró. Això volia dir 11 balls nous i canviar el repertori una temporada més. Recorda els pericons, els pasdobles, els xotis, etc.

El seu pare, Llorenç, va néixer per allà el 1893 i va morir quan tenia 88 anys. Era una mica músic, tocava l'acordió diatònic i també un xic el clarinet que, com tothom, n'havia après d'oïda. D'acordió n'hi va ensenyar un músic que li deien en Xevató d'Espinabell. Més endavant va voler aprendre a tocar l'acordió cromàtic, però no se'n va sortir.

Varen comprar un acordió a França, que varen transportar per les muntanyes, i va començar d'anar a tocar, sobretot per les matances, també a pobles veïns. Per la Puríssima, que és la festa petita, feia

ball a casa seva i fins i tot una vegada va anar a tocar a Núria (Ripollès) a peu, tot passant per la muntanya. Més endavant, ja de gran, només tocava a casa seva.

En Jaume, va aprendre a tocar l'acordió amb el seu pare, cap als 14 anys i, segons ell mateix, diu que és més bon cantador que músic, i que on no arribava com a músic hi arribava cantant. També va aprendre a tocar una mica el flabiol.

Més endavant, quan tenia 21 anys, li va tocar anar a fer el servei militar, el van destinar a Mataró (Maresme) i va estar-hi 34 mesos. Se'n va emportar l'acordió i encara que, com he dit, no era un gran músic, els seus companys sempre el feien tocar i cantar per passar bones estones.

Recorda una anècdota de la seva estada a Mataró, quan el volien fer anar a tocar a una casa de barrets que hi havia allà, per tal d'entretenir la clientela mentre s'hi es-

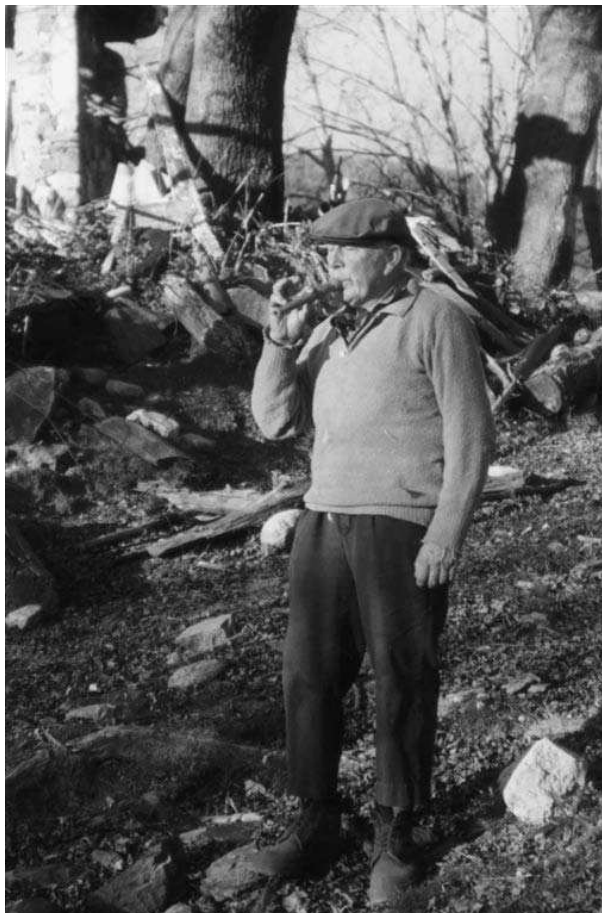
peraven. De totes maneres, com ell sempre ha estat conscient que no tocava gaire bé, no hi va anar.

Com que aquell acordió de la *mili* ja estava molt destrossat, el va vendre a un altre soldat. Després, tornant a casa, amb el seu pare en van comprar un altre a França, que és el que encara té.

Quan va tornar del servei militar van anar a viure a cal Guillot, una casa del veïnat de Freixanet de Dalt de Camprodon, on encara viu.

Als 29 anys es va casar amb la Rosa i van tenir tres fills. Ha fet sempre de pagès: llaurar, plantar patates, sègol, cuidar el bestiar, etc. i sempre que podia cantava i tocava l'acordió.

En Jaume sap moltes cançons, recorda que abans es cantava molt: a les feines sobretot els segadors, les matances, les dones a casa fent feines tranquil·les, espellonant... els vespres tot esperant l'hora d'anar a dormir.



Recorda moltes cançons però n'hi ha algunes de molt interessants com la del Geroni que diu que era un «morro triat» que veia tots els defectes i no en va trobar cap:

Geroni, no et casis
i estigues tot sol,
a l'estiu a l'ombra
i a l'hivern al sol....

Si la'n prenc gran
semblarà un gegant
i els portals de casa
els hauré de fer grans...

o bé una altra que era un xotis:

Una vegada hi havia un rei
que tenia un gra al clatell
i per poguer-li treure,
una escarpa i un martell...

Qui no ho vulgui creure
tot aquest cantar
que ho vingui a veure
i se'n convencerà.

Per Pasqua anaven a cantar els goigs pel poble i les cases de pagès. Per això, s'ajuntaven tota una colla i ell amb l'acordió, anaven per les cases cantant cançons i corrandes, com «L'hermosa Pasqua florida...».

La gent els escoltava i els donaven ous i cansalada. A vegades, sobretot si anaven al passeig Maristany de Camprodon (Ripollès) on vivien els estiuejants, els donaven algun dineró que aprofitaven per comprar una mica de beure i, si podien llogar un músic, per poder fer l'endemà la Truitada, festa on a més de convidar altra gent, es menjaven tot el que els havien donat a l'anar a cantar els goigs.

En Jaumet té ara 85 anys i encara no ha perdut la veu ni les ganes ni l'alegria de cantar i viure. Aprofita qualsevol moment per cantar-ne una i explicar-te qualsevol anècdota d'aquells temps passats, d'aquella manera de viure i que segons ell no hi havia cap depressió. I si no ho voleu creure... aneu a cal Guillot de Freixanet de Dalt a Camprodon i ho veureu.

